

sed quæ religionis Catholicæ summam contineat? Ais ergo vulgari hoc ab hominibus istis, me in Prædeterminationis negotio, non à Catholicis tantum, sed etiam à me ipso delivisse. Non est recens illa calumnia, nec in me conflata nuper: sed vetus & rancida querela, quam sexcentis locis obtritam à me habes, & manifestè convictam. Quidnam igitur est, cujus causâ tanti ab impura illa natione clamores editi sunt? Aiunt me in sexto capite libri primi Theologicorum Dogmatum, Tomo I. ita de Prædeterminatione sensisse; ante prævisa ulla merita ad æternam salutem destinari homines, id quæ non tantum Augustino ita visum esse, sed etiam pro fidei decreto à Catholicis habitum; quod secus deinde scripsi, & sedulo docui.

Magnum illud crimen est, nec simplici penâ multandum, si tamen verum est: quod professio non est; sed insignis oscitantia est hæc illorum criminatio. Attenderent, quàm ego cautè ac subtiliter ista distinxerim; Gratiâ, & Prædeterminationem. Dixi primum universè, in iis quæ ad Gratiâ & Prædeterminationem attinent, majorem Augustini rationem, quàm ceterorum Patrum, habitam. Sed cum ad eam veni partem, quæ fide certa & Catholica esse meo iudicio deberet, ita sum locutus: Cujus, Augustini, de Gratiâ sententiam, quotquot deinde consecuti sunt Patres ac Doctores, tum verò Ecclesiæ Romanæ Præsules, Præsulumque conventus aliorum, ratam & Catholicam esse judicaverunt. Num qua hæc Prædeterminationis mentio? De Prædeterminatione verò non idem dixi; sed etiam visum est Augustino, eam sola ex Deivoluntate pendere: liberum tamen cuique esse monui, quam vellet sectam persequi; idque adeo disertè ac perspicuè docui, ut quasi solaribus radiis testatum & expressum illud reliquerim. Velut ista sunt, quæ in primo capite libri decimi, his verbis exposui. Verum non omnia, quæ in refellendis hæreticis istis ab Augustino proposita sunt, pro Catholicis immotisque decretis habentur ab iis ipsis, qui illius doctrinam commendant, Pontificibus, &c. Tum inferius paulò: Ex eo genere profundiorum questionum, quæ nihil ad negotium Gratiæ pertinent, est illa de Prædeterminatione controversia, de qua curvis, utrum volent, sequi, Romani Pontificis sententiâ illâ permittitur. Quorum igitur tanti latratus, & querelæ de istis editæ sunt ab illis? aut quis contrariæ opinioni locus, in his verbis, quæ tam certis & Catholicis præfidiis undique vallata, ac munita reliqui?

Venio jam ad illam reprehensionem Latinorum veruum, in quibus ita me locutum criminantur, ut Semipelagianorum sententiam totidem verbis amplexus videar. His maximè offenduntur:

— tamquam non gratia cunctos Oblata illiciat, vniùque sit irrita nostro, Cui nos defecimus, non defecit illa volentes.

Sed quis non videt verba illa probo & Catholico sensu usurpari? Neque verò hæresis, quam Prosper & alii Catholici in illorum verbis subodorati sunt, hæret in vocibus præcisè sumptis: sed in iisdem, quatenus hæretico sensu ab illis usurpabantur. Filium ingentum esse qui dixerunt, faciliè pro hæreticis iudicati sunt: cum tamen alio sensu Filius ingentus, hoc est, increa-

tus à Catholicis passim vocatus sit, nimirum si dixerit per unicum, concipiatur. Cujus tamen discriminis nullâ ratione habitâ, complures Veterum, simpliciter Filium dixerunt & dixerunt dici veterunt: ac primum Epiphanius, differentiam esse aliquam inter utrumque, conceptis verbis adnotavit, ut in quinto libro Tomi secundi diligenter observare memini. Qui tum igitur dixerunt esse dixerunt Filium, & dixerunt, promiscuè sumptis vocibus, hæretici habiti sunt: donec postea, re diligentius perspectâ, differentia vocum in auctoritatem abiit. Lege, si quidem otium est, quæ nos accuratè de istis vocibus expendimus in libris de Trinitate. Idem & in mysterio Incarnationis, de variis vocibus dici potest; quarum observatio facilis, difficilis ac morosa commemoratio, & epistolæ modulorum superans. Hinc perspicuum est, perasque voces à Catholicis usitatas, aut contrâ suspectas iisdem, ac repudiatas, in usus transisse contrarios: ac Semipelagianos iustè à Catholicis notatos, quòd oblatam esse omnibus gratiam dicerent; sic nimirum illud intelligentes, ut suapte industria, & naturæ viribus, sine ullo supernaturali præsidio, per se niti & assentiri possent: me in Catholico hæsisse sensu, qui tam clarè, tam constanter, gratiæ adiutorium ad consensum necessarium esse, sum testatus. Sileant igitur, & molesti obtretractores gratis esse definant: ne toties iisdem calumniis repetitis, eadem sit fidei repetenda professio.

Hæc de illorum conviciis, & maledictis, habui quæ breviter tibi rescriberem. Quas enim contumelias, & probrosa, ac mordacia de me dicta passim injiciunt, ea contemptu magis videntur, quàm seriâ refutatione digna: cum facile id omnes intelligant, talibus conquestionibus hoc illos quæsisse solum, ut vel impeditum aliis rebus ac distractum, ad sese importunè verterent; vel ægrum & corpore malè habitum implicarent magis, neque conquiscere sinerent: si eum nacti essent, qui illorum importunitate moveretur. Quòd verò mihi fenectutem & ejus incommoda, tamquam divinitus insistentem penam obijciunt: faciunt illiberaliter, qui & ea dicendo majora faciunt, & communem omnibus conditionem necessariò subeundam in crimen trahant, ac contemptæ & ludibrio habitæ doctrinæ suæ supplicium id esse nominatim fingant, quod illius sectæ fautoribus, velint, nolint, inevitabile est. Nisi fortè perpetuitatem quamdam florentis avi propterea meriti adeptique dici possint: quòd communem parentem Ecclesiam Catholicam adeo fœdè contempserint, & ejus decreta nihil hodièque pergant facere, sed spernant potius, & impugnent. Ego verò in ea, quam illatam mihi divinitus obijciunt, calamitate hæere malim, atque in illa citius emori, quàm partes istas, ac dogmata, aut amplecti, aut non toto pectore detestari. Quam meam professionem, tamquam ultimam ac cyneam vocem, ita obsignatam relinquere statui: ut in ea salutem omnem, ac pietatem, quâ religiosus ad hanc diem haberi studui, verti ac contineri perpetuò velim. Vale, & postremum hoc meum de nova ista doctrina iudicium, pro certa fidei regula haberi à me, testatum omnibus, quorum interest, facere memineris. Aurelianus 8. Septembris, 1652.

I N D E X EPISTOLARUM.

LIBER I. NUNCUPATORIÆ.

Table with 4 columns: Ep. I. LUDOVICO XIII. 298, Ep. II. Henrico Borbonio Metensi Episcopo. 299, Ep. III. Eidem. ibid., Ep. IV. Antonio Borbonio Comiti Moretæ. 300, Ep. V. Francisco Bralaro. ibid., Ep. VI. Nicolao Verduno. 301, Ep. VII. Joanni Nicolao. ibid., Ep. VIII. Guilielmo Vario. 302, Ep. IX. Francisco Card. Ruffinacaldo. 304, Ep. X. Gabrieli Alvaspinæo. 304, Ep. XI. Ludovico Borbonio. 305, Ep. XII. Ludovico XIII. ibid., Ep. XIII. Petro Jannino. 306, Ep. XIV. Carolo Bellomanorio. ibid., Ep. XV. Ant. Seguerio. 307, Ep. XVI. Ludovico Caumartinio. ibid., Ep. XVII. Οὐρίδω τῷ ἰηδῶν. 308, Ep. XVIII. Τῷ αὐτῷ. 308, Ep. XIX. Φιλίππῳ νεωτέρῳ. 309

LIBER II. PHILOLOGICÆ.

Table with 4 columns: Ep. I. JACOBO Mallebrancquinio. 310, Ep. II. Joanni Bilho. 311, Ep. III. Antonio Lalouvero. ibid., Ep. IV. Eidem. 312, Ep. V. Petro Possino. 313, Ep. VI. Eidem. 314, Ep. VII. Eidem. ibid., Ep. VIII. Egidio Bucherio. 315, Ep. IX. Georgio Schonbergo. 316, Ep. X. Stephano Vno. ibid., Ep. XI. Arnoldo Cathio. 317, Ep. XII. Brunoni Cognato. 318, Ep. XIII. N. ibid., Ep. XIV. Gottifredo Vendelino. 319, Ep. XV. Eidem. ibid., Ep. XVI. Eidem. 322, Ep. XVII. Eidem. ibid., Ep. XVIII. Heriberto Rosweydo. 324, Ep. XIX. Eidem. 325, Ep. XX. Eidem. ibid., Ep. XXI. Auberto Miræo. ibid., Ep. XXII. Petro Cruzero. 326, Ep. XXIII. Eidem. ibid., Ep. XXIV. Eidem. 328, Ep. XXV. Josepho Maria Suarezfo. 330, Ep. XXVI. Casimiro Sarbievico. ibid., Ep. XXVII. Rolando Marefo. 331, Ep. XXVIII. N. 332, Ep. XXIX. N. 333, Ep. XXX. Josepho de Voifin. ibid.

LIBER III. OFFICIOSÆ.

Table with 4 columns: Ep. I. URBANO VIII. 335, Ep. II. Eidem. ibid., Ep. III. Eidem. 336, Ep. IV. Francisco Card. Barberino. 337, Ep. V. Eidem. ibid., Ep. VI. Eidem. ibid., Ep. VII. Eidem. 338, Ep. VIII. Eidem. ibid., Ep. IX. Eidem. ibid., Ep. X. Eidem. ibid., Ep. XI. Andrea Schotto. 339, Ep. XII. Eidem. ibid., Ep. XIII. Eidem. ibid., Ep. XIV. Eidem. ibid., Ep. XV. Eidem. 340, Ep. XVI. Heriberto Rosweydo. ibid., Ep. XVII. Eidem. ibid., Ep. XVIII. Eidem. ibid., Ep. XIX. Eidem. 341, Ep. XX. Eidem. ibid., Ep. XXI. Eidem. 342, Ep. XXII. Eidem. 342, Ep. XXIII. Eidem. 342, Ep. XXIV. Eidem. 342, Ep. XXV. Eidem. 342, Ep. XXVI. Eidem. 342, Ep. XXVII. Francisco Vavassori. 343, Ep. XXVIII. Eidem. 343, Ep. XXIX. Eidem. 343, Ep. XXX. Eidem. 343, Ep. XXXI. Eidem. 344, Ep. XXXII. Eidem. 344, Ep. XXXIII. Eidem. 344, Ep. XXXIV. Eidem. 345, Ep. XXXV. Eidem. 345, Ep. XXXVI. Eidem. 346, Ep. XXXVII. Eidem. 346, Ep. XXXVIII. Eidem. 346, Ep. XXXIX. Nicolao Borbonio. 347, Ep. XL. Eidem. 347

INDEX EPISTOLARUM.

XLI. *Sichardo Gashensi.*
 XLII. *Francisco Bravo.*
 XLIII. *Vincenio Marinero.*
 XLIV. *Eusebio Nieremberg.*
 XLV. *Petro Castellarnau.*
 XLVI. *Bartholomaeo Morlanexio.*
 XLVII. *Hieronymo Alexandro.*
 XLVIII. *Luca Hoffsteinio.*
 XLIX. *Murio Vinellesco.*
 L. *Eidem.*
 LI. *Eidem.*
 LII. *Eidem.*
 LIII. *Eidem.*
 LIV. *Eidem.*
 LV. *Francisco Piccolomineo.*
 LVI. *Gaspary Gevartio.*
 LVII. *Eidem.*
 LVIII. *Eidem.*
 LIX. *Alberto Cicitio.*
 LX. *Stephano Menochio.*
 LXI. *Terentio Alciato.*
 LXII. *Eidem.*
 LXIII. *Joan. Bapt. Rosso.*
 LXIV. *Eidem.*
 LXV. *Athanasio Kirchero.*
 LXVI. *N.*
 LXVII. *N.*
 LXVIII. *N.*
 LXIX. *Francisco Hardiso.*
 LXX. *N.*
 LXXI. *N.*

ibid. LXXII. *Joanni Bolland.*
 ibid. LXXIII. *Eidem.*
 348 LXXIV. *Eidem.*
 ibid. LXXV. *Eidem.*
 ibid. LXXVI. *Eidem.*
 ibid. LXXVII. *Eidem.*
 349 LXXVIII. *Eidem.*
 ibid. LXXIX. *Eidem.*
 ibid. LXXX. *Eidem.*
 350 LXXXI. *Eidem.*
 ibid. LXXXII. *Eidem.*
 351 LXXXIII. *Eidem.*
 ibid. LXXXIV. *Eidem.*
 ibid. LXXXV. *Eidem.*
 ibid. LXXXVI. *Eidem.*
 352 LXXXVII. *N.*
 ibid. LXXXVIII. *Isacio Haberto.*
 ibid. LXXXIX. *N.*
 ibid. XC. *N.*
 353 XCI. *N.*
 ibid. XCII. *N.*
 ibid. XCIII. *N.*
 354 XCIV. *N.*
 ibid. XCV. *N.*
 ibid. XCVI. *Οὐδέμω τῷ Λεωνάδω.*
 ibid. XCVII. *Φερσίσιω τῷ Δορσίτω.*
 355 XCVIII. *N.*
 ibid. XCIX. *N.*
 ibid. C. *Νουλάω τῷ Ζοργείω.*
 ibid. CI. *Γαβριήλ τῷ Κοσταρίω.*
 356 CII. *N.*

ibid.
 ibid.
 ibid.
 ibid.
 357
 ibid.
 ibid.
 ibid.
 ibid.
 358
 ibid.
 ibid.
 ibid.
 ibid.
 359
 ibid.
 ibid.
 360
 ibid.
 ibid.
 361
 ibid.
 ibid.
 ibid.
 ibid.

F I N I S.

